

sploh celi trs kaže, da mu nekaj brani živeti in rasti. No in toto nekaj so trtne uši na njegovih koreninah. V četrtem letu mu segunjijejo korenine popolnem, če se trs ni pregrobal ali če se mu ni dobro pognojilo. Naposled se ves trs posuši. Kakor umirajočega človeka, tako zapustijo tudi trtne uši trs poprej, kakor se popolnem posuši. Napadejo pa sosedne najbližnje trse. Zato vidimo, da se trtnih ušij gnjezda dalje širijo v okrogu. Izsesano trsovje uši zapuščajo in se dalje selijo na tisto, ki je še zdravo, da najdejo zadostne hrane, katere jim je na starem selu bilo zmanjkalo. Od starega gnjezda zapazimo kmalu bliže ali dalje novih ušnih gnjezd, kamor je mrčes bil zatepen po krilatih ušéh. Tako se širi trtna uš iz prvega gnjezda vedno dalje in naposled ugonobi ves vinograd, cele vinske gorice pa še nimamo sredstva, s katerim bi mogoče bilo to zabraniti. Kedar preiskujemo vinograde zavoljo trtne uši, treba je najpoprej iti gledat nasadov z novim trsovjem, katere smo si bili od inod omislili, morebiti iz kraja, kder trtna uš razsaja. Kajti verjetno je, da smo s trsovjem vred tudi trtno uš dobili.

(Dalje prih.)

Nekoliko skušenj zastran kokošje reje.

II. Ako se kuretina večkrat z žveplenim prahom s pomočjo kake stare poprove pušice, kedar na raglicah v kurnjaku čepi, potrosi, ji to nadležen in kvarljiv mrčes prežene in odganja. Tudi gredi v kurnjakih v zmerni meri s petrolejem pomazati dobro pomaga zoper mrčes. Dve do tri kaplje ribje masti kokošim na hrbet kanjene vmorijo jim uši. Gnjezda se jim morajo večkrat prenoviti. Slama je za to najboljša, boljša od sena. Tabačno steblovje ali rebrovje spodaj noter v gnjezdo med slamo pomešano je izvrsten pomoček zoper zarejo mrčesja zlasti, kedar živali valé.

Ko začne ktera kokoš kvokati in če gospodarju ni do tega, da bi jo nasadil, se mora v kak kurnjak ali kobačo zapreti, da je od drugih kokoši ločena in da ne najde družega prostora za gnjezdo ko trdi pod. Brž ji bode želja po valjenji minula.

Manj pa dobrih kokoši v posebnih prostorih in v primerni zdravi strežbi je bolj hasnovito in vrže več dobička ko pa velika truma vse na tesen prostor zgnječene. Kokošim je treba zelene hrane. Po leti si jo same najdejo, po zimi jim pa more človek za njo skrbeti. Zrezana repa, kapusovo in zeljnato perje, kuruzne in pšenične pleve, kuruzna, oves, krušne drobtine in drugi kuhinjski odpadki, vse to kokošim prav dobro tekne, zlasti če se jim po parkrat v tednu hrana spreminjava. Kokoši, ki so tri leta stare, se morajo zaklati. Od tretjega leta jim jajčja nosljivost pojema, od leta do leta pešajo in bolehajo in slednjič tudi za mizo niso kaj prida.

Kanadaški oves je uže precej daleč po svetu znan; zrnje mu je veliko in težko. Najzanosljivše seme prodava grof Henrik Attems, po 1 fl. 40 kr. kilo. Naslov se napravi: Gräfflich Attems'sche Samencultur-Station in St. Peter bei Graz.

Sejmi na Štajerskem. 5. feb. sv. Peter pod sv. gorami, 6. febr. Gornji grad, 7. febr. Do brna, Vojnik, Lipnica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnica — klopotec.)

Naša slovenska čitalnica v novih prostorijah pri gosp. Greinerji v poštni ulici vedno napreduje. Število udov bo njej se skoraj podvojilo. Čitalničarji kaj radi zabajajo tje; na mizi leži mnogo listov, hiše so prostorne in vselej lepo snažne, gostilničar toči dobro pivo (ol) in vino; njegovo kuhinjo pa mnogi hvalijo. Odbor skrbi tudi prav marljivo za veselice. Posebno vrlo obnesla je se veselica zvečer 29. januarja. Prostorije bile so natlačene. Mnogo odličnih gospodov, gospa in gospodičen bilo je navzočih. Program za veselico sestavil je g. Vavroh ter gre njemu, potem g. Miklošiču in gg. dijakom vsa hvala za točno in častno njegovo izvršenje. Najprej je se zapela krepko in izvrstno „Staročeska“, potem „Pri zibelji“ dalje „Pizzicato polka“, zatem „Sred vasi“, koncert „Srčni glasovi“, muzikalični kvintet „G-dur“, pevski zbor „Kam?“ in „Slomšekova koračnica“. Slednji dve točki programovi ste tako dopali, da je trebalo ji ponavljati. Potem je pa bil živahen ples! Želimo si več tako veselih večerov v mariborski čitalnici, ki nam naj prospeva vedno bolj in bolj! — Mariborski „klopotec“ dobil je za dujčič na tem mestu preveč vetra. Skoraj bi ga bil na tla vrgel. Rep mu je pa itak odnesel in za to se ubogi „klopotec“ jako smešno vrti v „Eingesandt“ v štev. 13. preljubezujive mu „Marburger-Zeitung“. V eni sapi se kremži, da ni hotel Slovencev zasramovati, a ob enem se fantalinski reži, češ, da je „bombe“ poganjal med nje. Skušal je še par dovtipov namazati pa ga niso hoteli prav ubogati. Bržčas pisca radi pustnega časa preveč lasi bolijo, da celo v Dunaj na „Naschmarkt“ tarnja, kder je menda za svoje mladiče zibelje kupoval. Zale-tava se v osebnosti. Toda s tem bo toliko opravil, kakor če bi napihnjena žaba hotela tretji gladke orebe!

H

Iz Ptujске okolice. (Novi načelnik šolskemu svetu) za šolo Ptujске okolice izvoljen je g. Tomaž Rebersak, priden gospodar, pošten narodnjak in sploh blag človek. On je posestnik, krčmar in zastopnik zavarovalnice „Slavije“ v Novej vesi. Ove volitve smo prav veseli in še posebno radi, da je se naš svet znebil načelnštva dr. Breznikovega. Ta mož se je kot predsednik čitalnice slovenske v Črnomelji na Kranjskem pisal Breznik, a sedaj dr. Wressnigg. Sedaj je zagri-

zen nemčur in po sili Nemec ter je skušal g. Ferka, učitelja mestne nemške šole, vrinoti kmetom za načelnika krajnemu šolskemu svetu. Tako bi ta „nemški kulturosec“ bil Slovencem v šoli za Ptujsko okolico nadzornik pa še načelnik šolskemu svetu. Toda spodletelo mu je. Še niti enega glasa ni dobil. Kmetje slovenski izvolili so Slovence, ki je uže mnogo doplačal in za šolo žrtvoval. Tako je prav. Šolsko poslopje v Krčevini je lepo, a tudi drago. Stalo nas je 30000 fl. Koliko bo za popravke treba, to bodem drugo krat poročal. No, farani mislimo, da ima ove potroške pobotati mož, ki je zidanje prevzel. Želeti pa je, da Slovenci povsod spodrinejo iz šolskih svetov nemčurje, kakoršen je g. Wressnigg.

Od sv. Paula pri Celji. (Velik pogreb) imeli smo pri nas dne 22. jan. t. l. Izročili smo materi zemlji telo našega velezaslužnega župnika in duhovnega pastirja č. g. Franca Feichtingerja. Pastirovali so pri nas 16 let. Sedaj so si šli po plačilo h Gospodu. Č. g. J. Bohinc, dekan v Brašlovcah, govorili so nam slovo, to pa tako genljivo, da so ljudem solze stopile v oči. Zbranih bilo je 12 duhovnikov in veliko ljudstva, ki je tako rajnemu pastirju očitno pokazalo svoje poštovanje, ljubezen in poslednjo čast s spremljanjem h grobu. Bog daj Slovencem mnogo takih gospodov duševnih pastirjev, naš rajni, blagi župnik pa naj počivajo v miru. Več faranov.

Od sv. Duha pri Lučanah. (Na meji slovenstva) se najbolje vidi, čuje in čuti, kako je Nemec pravičen Slovence! Dne 5. jan. t. l. bilo je zapisovanje ljudij v Lučanah. Zapisoval je tamošnji podučitelj, mož slovensčine vešč. Tudi č. g. župnik od sv. Duha pride k njemu. Takoj se ga lotita pisar R. in kramar K. rekoč: mi z Vami nismo zadovoljni, ker nam krstne listeke določite slovenski spisane, mi ne razumemo slovenski. Župnik reče: Vi si tukaj pri Slovencih kruh služite in dnes tudi Slovence zapisujete. A sedaj pravite, da slovenski ne znate! Vas prisrčno omilujem. Imeli bi vedeti cesarsko postavo, ki zahteva, da se uradniki nauče jezika, ki je v navadi tam, kder uradujejo. Slovencem se ni treba nemški učiti zavoljo uradnikov, krčmarjev itd. Jezen prekrhne besedo barusasti kramar: „hier ist ein deutsches Gemeindeamt“. V Arveži je c. k. sodnik, ki tudi nič ne zna slovenski, akoravno ima veliko opravka s Slovenci. Župnik: tem slabše za c. k. sodnika, kajti jaz bi ne prosil za službo, katerej radi neznanja jezika nebi bil kos; sicer pa slišim, da ima oni sodnik dobrih tolmačev. Na to odvrneta suhi pisar in barusasti kramar: „mi bodemo vse slovenske dopise pošiljali nazaj“. Le poskusite, reče župnik, jaz vaju bodem tožil, če treba celo pri ministerstvu na Dunaji. Sedaj sta oba poparjena. Samo pisar še pristavi, naj njemu za ljubo piše nemški. Župnik odvrne: za Slovence pišem slovenski, za Nemce nemški. V Lučanah ste $\frac{2}{3}$ prebivalstva slovenski, pri sv. Duhu je pa vse čisto

slovensko, niti enega Nemca tukaj ni, ki bi slovenski ne znal. Pri zapisovanji so pa Nemce delali. Domov gredoč vprašam kmeta, ki se je iz Nemškega bil na Slovensko priženil: no kako ste se dali zapisati? Kmet: „alles deutsch“. Župnik: žena, otroci, posli, delavci Vaši ne znajo nič nemški! Kmet: nič ne dene; vprašali so me, če znam nemški. Odgovorim, da znam, in takoj so zapisali „alles deutsch“.

Iz Crešnovske fare. (Sorschagg.) V zadnji številki „Slov. Gosp.“ je g. dopisnik iz Laporskih hribov prav rekel, naj bi kmetje sami slov. časnike brali, da bi resnico zvedeli in ne bili vkanjeni po lažeh liberalnih šuntarjev. In rekel je, naj bi kdo kaj iz Crešnovca pisal. Res je res, kako grdo nas lažiliberalci za norca imajo, pa tudi so kmetje nekteri še tako neumni, da takim spleparjem več verjamejo, kakor modrim in dobrohotnim možem. To pri nas kaj lahko vidimo. Nekteri so tako nespametni, da se na surovo besedo gada s kačjega gujezda vstrašijo, kakor mali otroci. Drugi pa so, ki za kúpico vina ali šnopsa prodajo svojo moštvo ali značaj. — Naš Sorschagg ali „pauhofarski Migle“ dela ali ravna z našimi Crešnovljani, kakor so menda turški paše delali v Bosniji s kristijani. Naj povem nekaj malega iz njegovega vladanja. Imeli smo pri farni cerkvi na Crešnovci dve kaj lepi lipi. Pod tema lipama se je marsikteri faran ohladil, opočinil in si pot s čela posušil, ko je k cerkvi prišel. Bile ste pravi kinč na sredi vesi, pa tudi jako koristni zoper ogenj, ker ste stale med cerkvijo in 3 s slamo kritimi poslopji. Človek bi mislil, to tudi posvetnemu človeku ni na poti, če tudi nima več vere, kakor štor. Pa našemu Sorschaggi so bile na poti in jih je posekal, ter ž njima gmajnski cigel žgal. Lipov les je strašno vroč. Kmet faran.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Nemški liberalci si močno želijo le vedno večjih mest z pomnoženim prebivalstvom. Pogosto za tega voljo pometaje z denarjem in nalagajo meščanom neznosljivih bremen. Skoraj vsako večjo mesto je uže zadolženo. Celovski mestni zastop je tudi dal napraviti „Ringstrasse“, transparentno uro, konjske mesnice itd. Vključ temu šteje Celovec v 10 letih samo 1285 ljudij več, namreč 18726 duš z vojaki vred. Veliko večji Celovec menda nikoli ne bo! Društvo kat. rokodelskih pomočnikov nabira za društveno hišo milodarov; do sedaj je nabralo 2883 fl. — Kanalsko dolino je lani zadela strahovita toča; ljudje trpijo hudo pomanjkanje; svitihi cesar so siromakom darovali 1300 fl. Bog plati ter nam ohrani blagodušnega vladarja. Na celem svetu ni jednakega, ki bi ubogim toliko pomagal! Zastran knjižice: „Nadvojvoda Rudolf“ je c. k. vladni svetovalec in okrajni predstojnik Velikovski vprašal v Ljubljani in poizvedel, da jo g. Tomšič prelaga na slovenski jezik. Vsled tega je se slovenska knjižica z razpisom dne 22. januarja

t. l. šte. 64 priporočila krajnim šolskim svetom. Do sedaj oglasili so se samo 3 sveti, 2 za slovensko, 1 pa za nemško in slovensko izdajo ove knjižice!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski nadškof kardinal Kučer je umrl 71 let star. Pogreba dne 31. jan. udeležili so se tudi svitli cesar in graški škof. Ranjški bil je Slovanom pravičnejši od prednika mu kardinala Rauscherja, v cerkvenih zadevah marljiv, v političnih pa je vlekel z nemškim liberalcem Schmerlingom! — Grof Taaffe pa tudi svitli cesar zaslišali so več kmetskih poslanstev zadevno gruntni davek. Obežali so pomoči, kolikor so v stanu; toda vselej so kmete pozorne storili na postavo in sklep centralne komisije, delo čistih liberalcev. Marsikteremu so se oči odprle. Zopet so se kmetje sami prepričali, da jim vsa nevolja dobaja od nemškega liberalizma. — V državnem zboru so se liberalci zopet malo skausali: prusak Schönenerer je nasvetoval uvesti občno volilno pravico t. j. vsak državljani bi naj smel iti volit državnega poslanca, ker je vsak dolžen biti vojak; toda liberalci in jud Auspitz ga je hudo zdeloval, češ, da bi potem mestna „inteligenca“ t. j. omikani nemški liberalci, prišli v večno manjšino. Sicer pa večina državnega zbora nobenemu ni pritrčila, velikoveč utegne sprejeti nasvet Lienbacherjev, ki meri na premembo sedanjega volilnega reda. Sedaj smejo v mestih in na deželi iti volit, ki plačujejo najmanj po 10 fl. direktne dače, zanaprej dobijo volilno pravico možje do 5 fl. direktne dače z dokladami vred. V mestnih skupinah se vrši volitev doma, da toraj ne bo treba Mozirčanom itd. hoditi v Celje, Ljutomerčanom in Središččanom v Ormož itd. Isti poslanec g. Lienbacher nasvetuje tudi polajšanje Sletnega šolanja, v bramborskem odboru pa pripravljajo znatnih polajšeb dijakom, bogoslovcem, poedinim sinom starih očetov in posestnikom dedičem. Sploh naši poslanci skušajo volilcem pomagati, kder in kedar je le mogoče. Primorski poslanci: Nabergoj, Vitezič, in Tonkli predložili so grofu Taaffeju spomenico o ravnopravnosti Slovencev z Italijani in Nemci. — Na Koroškem in dalje na Tirolskem in Švicarskem bil je večkrat potres. — Za deželnega maršala v Gališkem imenovan je dr. Ziblikijevič. — Magjari in Hrvati so se pogodili, da pošiljajo slednji po spojenji Krajine 40 poslancev v ogerski državni zbor, namesto dosedanjih 34. Teh bo ministru Tiszaju treba; kajti brez Hrvatov bi bil uže davno pal z ministerskega stola. Za Szegeđin nabralo je se 2,912,545. Za nesrečni Zagreb pa še ne 200000 fl. Blizu Varaždina je dal baron Rauch kmetom vse zarubiti. Prišlo je do tepeža, v katerem so žandarji 1 kmeta ubili. Volkov je letos izredno veliko; blizu Temešvara so mešnika raztrgali.

Vnanje države. Pruski luterani imajo večino v državnem zboru in so predlog poslanca Windhorsta, naj se katoliški mešniki ne kaznujejo več, če kateri sv. mešo odsluži ali sv. zakramente podeli, odločno zavrgli. „Kulturna borba“ traja naprej! Žalostno v dobi razupite svobode! — Ruska vlada pa resno misli na pomirjenje katoliških Poljakov; papež so baje uže carju predložili imenik novih škofov. S Kitajci so se Rusi na mirnem pogodili, a general Skobeljev prodira proti Mervu na meji Afganistanskej! — Grki razpostavijo vojsko do 20. februarja na turške meji. — Italijani ne prestando rovljejo zoper Avstrijo, francoske republike strabonja, jud Gambetta, jih podpihuje. — Angleška vojska bila je v južnej Afriki zopet tepeņa; palo je mnogo oficirjev in vojakov. Bogati Angleži se pogosto selijo v severno Ameriko in kupujejo zemljišča, velika kakor knježevine. — Zmagonosni Chilenci so voljni sklenoti mir, ako jim Peruvijanci odstopijo velik kos dežele, vojno brodovje in plačajo 700 milijonov vojne odškodnine.

Za poduk in kratek čas.

Neumni Janž.

III. Oče je imel tri sine. Najmlajši zdel se je ljudem najneumniši. Pravili so mu le: neumni Janž pa zelo po krivici. Nekega večerka rečejo oča: fantje, nicoj bo treba bedeti, drugače nam tatje pokradejo vse žito iz škednja. Fantje so voljni in prvo noč gre najstari sin v gumno ležat pa truden zaspi. Žita je drugo jutro precej zopet manjkalo. Drugo noč gre drugi sin bedet pa tudi zaspi in tatje odneso dokaj zrnja. Tretjo noč pride neumni Janž na vrsto. Ta vleze na desko, ki je bila nad gumnom, češ, ondi ga spanec ne premaga. Res bedi Janž zvesto do polnoči. Sedaj se pa odpró vrata na stežaj, na gumno stopi silen orjak. Z rame visi velikansk žakelj. V tega brž nagrabi zruja in odide. Janž skoči z deske in dirja za njim. Prideta v velik gozd. Orjak obstoji in udari s palico trikrat ob tla. Zdajci pokne zemlja. Prikaže se globoka jama. Orjak vleze v jamo pa tudi Janž smukne za njim. Nekaj časa tavata tako naprej. Naenkrat sta na prostornej trati pred dvema hišama. Ena je velika, druga pa majhna. Janž pritisne hitro v veliko hišo in se dobro skrrije v kot. Orjak pa koraka z žakljem v majhno hišo in premine v njej. Črez nekaj časa se upa Janž iz svojega kota, gre pred majhno hišo in luka skoz okno v njo. Tam ugleda 6 čudovito lepih konj. Orjak stoji med njimi ter jim zrnja polaga v jasl. Kmalu zapusti orjak konje in odide v veliko hišo. Janž pa za njim, se vé, tako, da ga strašni mož ni mogel videti. Sedaj vidi, kako je orjak vstopil v veliko sobano. Kraj stene v kotu je silno velika postelja. Orjak se precej razspravi in v njo vleže. Janž si misli: dobro, le bodi v postelji, ko enkrat zaspiš, odrežem ti glavo. Res,